

Plenum

Torsdag 29.6.2017 kl. 16.03—17.59

2.3. Muntlig fråga om translagen (Jyrki Kasvi gröna)

Muntligt spörsmål MFT 103/2017 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Mauri Pekkarinen: Nästa fråga, ledamot Kasvi.

Debatt

16.46 **Jyrki Kasvi vihr:** Arvoisa puhemies! Hallitus kriisiytyi, hajaantui ja koottiin uudelleen. Syyksi kerrottiin arvot. Hallituksen mukaan arvot eivät ole kaupan. Arvot punnitaan kuitenkin tekoina. Hallitus on kieltäytynyt korjaamasta lakia, joka loukkaa ihmisoikeuksia perustavanlaatuisella tavalla. Suomessa juridisen sukupuolensa vahvistavan transihmisen on todistettava olevansa lisääntymiskyvytön ja alistuttava pitkiin, nöyryyttäviin lääketieteellisiin tutkimuksiin. Meillä on käytännössä laki, jonka takia ihmisiä pakkosteriloidaan, toisin kuin muissa Pohjoismaissa.

Uusi, ihmisoikeuksia kunnioittava translaki olisi jo valmis. Se valmisteltiin viime hallituskaudella ministeriössä asiantuntijoita kuullen. Hallituksen ei tarvitse kuin ottaa tuo lakiluonnos pöytälaatikostaan ja tuoda se eduskuntaan. Kysynkin ministeri Rehulalta: aikoiko hallitus tuoda uuden, ihmisoikeuksia ja itsemääräämisoikeutta kunnioittavan translain eduskuntaan?

16.47 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus toimii yhdessä, ja asiat, jotka eduskunnalle tuodaan, ratkotaan yhdessä. Näiltä osin valmistelevalla ministerillä on vastuunsa valmistella lainsäädäntöä niin, että edellytykset yhteiselle sopimiselle ovat olemassa. Niiltä osin kuin asia on minua vastuuministerinä koskenut, minulla on ollut valmius asian eteenpäinviemiselle. Se laki, joka viime vaalikaudelta on, on ministeriön hyllystä löydetty — tai se sieltä otettiin. Sitä on jalostettu niin, että se olisi tuotavissa eduskunnan käsittelyyn, mutta hallitus on tiimitoimintaa, ja näiltä osin hallituksen yhteiset päätökset ratkovat sen, millä tavalla tässä edetään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt vielä niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.48 **Jyrki Kasvi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa syntyy lähes päivittäin lapsi, jonka toista vanhempaa laki ei tunnusta. Jos äiti kuolee synnytyksessä, lapsi on orpo. Toinen vanhempi joutuu adoptoimaan oman lapsensa. Prosessi on pitkä, ja sen aikana lapsen oikeudellinen asema on epäselvä. Toisen äidin vanhemmuuden tunnustaminen jo neuvolassa turvaisi lapsen perhesuhteet elämän alusta asti.

Punkt i protokollet PR 79/2017 rd

Tämäkin ihmisoikeusongelma olisi helposti korjattavissa. Oikeusministeriössä valmisteltiin jälleen kerran viime hallituskaudella uusi äitiyslaki, joka turvaisi naispareille syntyvien lasten aseman. Sipilän hallitus on kuitenkin kieltäytynyt tuomasta myöskään äitiyslakia eduskuntaan, vaikka sillä on laaja tuki lasten oikeuksia puolustavien keskuudessa. Kysynkin: aikooko hallitus turvata jokaiselle syntyvälle lapselle yhtäläisen oikeuden vanhempiinsa?

16.49 Oikeusministeri Antti Häkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä äsken ministeri Rehulakin sanoi, ministeri toteuttaa puolueiden yhdessä sopimaa listaa erilaisista hankkeista, vaikka niitä olisi edellisellä vaalikaudella valmisteltukin. Eli yhdessä sovitun ohjelman mukaan mennään ja siitä pidetään kiinni. [Naurua]

16.49 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kyseessä on kansalaisaloite, sitä pitää tarkastella myös kansalaisaloiteinstituution kautta, ei niinkään sen sisällön kautta. Kansalaisaloitteilla ei ole mitään merkitystä, jos niistä ei tuoda mietintöä tänne saliin, jotta kansalaiset saisivat eduskunnan mielipiteen sille esitetylle asialle.

Mutta kysymys alkoi translaista. On tosi surullista kuulla, että tällä hallituksella ei ole halua muuttaa lakia niin, että kaikille taattaisiin itsemääräämisoikeus ja koskemattomuus. Lisääntymiskyvyttömyyden vaatiminen, jotta ihmisen ihmisoikeudet toteutuvat, on räikeä ihmisoikeusrikkomus, josta Suomelle on myös YK:n puolelta huomautettu. Kun hallituksella ei ole rohkeutta tehdä kokonaisuudistusta, iloksenne voin kertoa, että kansanedustajat ovat jättäneet lakialoitteen koskien tätä steriloisempaa pakkoa. Oletteko valmis toimimaan edes tämän yksittäisen räikeän ihmisoikeusloukkauksen kohdalla?

16.50 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on hallituksen kyselytunti, ja tietysti viime kädessä pääministeri vastaa siitä, millä tavalla hallitus toimii. [Välihuutoja vasemmalta] Kuten jo aiemmin totesin, ministeriössä on tämän asian kohdalla, josta edustajakin kysyi, valmistelua jatkettu niillä eväillä, että tarvittaessa esitys on eduskunnalle annettavissa.

Sitten toisekseen, edustaja Modig, otitte esille kansalaisaloitteen ja edustajien lakialoitteen. Kansalaisaloite on instituutio, kyllä, ja se on eduskunnan käsissä, millä tavalla sitä asiaa käsitellään. Toisekseen lakialoite on oma työvälineensä nostaa asioita esiin ja viedä asioita valmistelussa eteenpäin. Sekin on eduskunnan käsissä, mitä sille viime kädessä tapahtuu.

16.51 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ikään kuin annetaan ymmärtää, että Suomessa olisi epätasa-arvoisia lakeja, koska esimerkiksi äitiyslaissa on kysymys siitä, mitä kansalaisaloitteessa sanotaan, että lapsella voisi olla huoltajana kaksi äitiä, joista toinen voi olla jopa mies sukupuoleltaan. Siinä mielessä tämä kansalaisaloite lakina ei paranna lapsen oikeuksia, vaan lapsen oikeus on ennen kaikkea oikeus isään ja äitiin, [Paavo Arhinmäki: Entäs yksinhuoltajat?] ja meidän täytyy tämä lainsäädännössä todeta selkeästi, jos se suinkin on mahdollista.

Ja mitä tulee translakiin, niin myös translain muutosvaatimus on mielestäni vähän kohtuuton, koska eikö sukupuolenkorjausleikkauksessa ole kysymys nimenomaan korjauksesta? Jos ihminen korjaa itsensä esimerkiksi naisesta mieheksi, niin miksi hänen pitäisi sen jälkeen vielä saada synnyttää? Kyllä nämä käsitteet ovat menneet niin sekaisin joil-

Punkt i protokollet PR 79/2017 rd

lakin päättäjillä tässä talossa, että kaikki lait halutaan muuttaa just muutaman henkilön mielipiteen johdosta. Kysymys ei ole epätasa-arvoisuudesta vaan normaalin järjen käytöstä. [Puhemies koputtaa] Kyllä tässä täytyy normaali käsityskyky näissä isä—äiti-suhteissa pitää. [Eduskunnasta: Mikä oli kysymys?]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Rehula, jos kysymys löytyi.

16.52 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä esitettiin väittämiä. Toisinpäin, yksi keskeinen väittämä liittyy siihen, mihin joudutaan lainsäädäntötyössä tukeutumaan, kansainvälisiin sopimuksiin [Silvia Modig: Nimenomaan!] Tässä kohdassa on kyse ihmisoikeuksista, ja niiden ihmisten kohdalla, joita tämä translaki koskisi, on kyse heidän ihmisoikeuksistaan. Sen verran asiasta oletan tietäväni, että se matka, joka translain myötä mahdollistuisi, helpottaisi ihmisen elämää. Päätös siitä, että translaki olisi se, joka auttaisi elämässä, ei ole helppo. Sen tekevät asiantuntijat, ei hetken mielijohteesta tapahtuva keksiminen. Kyse on ihmisoikeuskysymyksestä.

Frågan slutbehandlad.